

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/28179-4
Saksbehandler Egil Henning Ytrøy

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	21.11.2024

Havbruksfondet 2024 - disponering

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Hovedutvalg for næring, klima og miljø vedtar å disponere 8 276 782 kroner fra Havbruksfondet 2024 som følger:

1. Medlemskap i Fylkeskommunenes akvakultursamarbeid: 200 000 kroner
2. Medlemskap Maritimt Forum Sør: 5 000 kroner
3. Aktiviteter i Blått forum: 50 000 kroner
4. Partnerskapsavtale med Norsk Villakssenter: 300 000 kroner
5. Medlemskap i Innakva KLYNGE: 12 900 kroner
6. Prosjekt «Science and Solutions Sail 2025»: 600 000 kroner
7. Økt marint vern gjennom Bevar Raet: 1 000 000 kroner
8. Utvikling av Blått naturbruk ved Flekkefjord videregående skole: 1 000 000 kroner
9. Tiltak i vassdrag gjennom vannområdekoordinatorne: 200 000 kroner
10. Midlertidig stilling innenfor vannforvaltning og prosjekt Bevar Raet: 1 000 000 kroner
11. Oil2Fish: 160 000 kroner
12. Midler til samordning blå sektor: 100 000 kroner
13. Tilskuddsordning på restmidler fra Havbruksfondet 2024 (3 648 881 kroner) og restmidler fra prosjekt marine grunnkart (640 000 kroner) til sammen 4 288 881 kroner.

Vedlegg

Science and Solutions Sail info

Finansieringsplan Science and Solutions Sail

1-siders info Science and Solutions Sail

Forespørsel Innakva KLYNGE om fylket som deltager i klyngen

Sammendrag

Agder fylkeskommune mottar 8 276 7812 kroner fra Havbruksfondet i 2024. Fylkeskommunedirektøren foreslår at midlene benyttes til å styrke tiltak som fremmer bærekraftig vekst av blå næringer og bærekraftig forvaltning av marine ressurser i tråd med Regionplan Agder 2030. Fylkeskommunedirektøren foreslår å disponere 4 627 900 kroner til ulike tiltak presentert i denne saken. Resterende midler, i tillegg til restmidler fra prosjekt marine grunnkart (640 000 kroner) foreslås disponert gjennom utlysning av en ekstraordinær fylkeskommunal tilskuddsordning i løpet av 2025, på totalt 4 288 881 kroner. Fylkeskommunedirektøren vil presentere forslag til innretting og formål med tilskuddsordningen i egen sak i hovedutvalg for næring, kultur og miljø i første møte i 2025.

Saksopplysninger

Havbruksfondet ble opprettet i 2015. Fondet er ikke et fond i ordets rette forstand, men et sett fordelingsnøkler som fordeler inntekter fra oppdrettsnæringen til kommuner og fylker med oppdrettsvirksomhet. Inntektene kommer fra salg av ny tillatelseskapasitet til oppdrett, samt en produksjonsavgift på laks, ørret og regnbueørret. Andelen av disse inntektene fordelt til Havbruksfondet ble i 2022 justert fra 40 prosent til 55 prosent. Utbetalingen fordeles med 20 prosent til fylkeskommuner og 80 prosent til kommuner med matfiskproduksjon av laks, ørret og regnbueørret. Agder fylkeskommune har i oktober fått utbetalt 8 276 782 kroner fra Havbruksfondet for 2024. Inntektene fra fondet vil variere fra år til år og er avhengig av status for produksjonsområde 1 (Jæren til svenskegrensen) i trafikklyssystemet og om det der blir gitt rom for vekst.

Mer om fordelingsnøkkelen og utbetalingene fra Havbruksfondet finnes på Fiskeridirektoratets nettside: www.fiskeridir.no/akvakultur/tema/havbruksfondet

Vurderinger

Midlene Agder fylkeskommune får tildelt fra Havbruksfondet er et resultat av kostnader akvakulturnæringen har for kjøp og utvidelse av produksjonskapasitet av laks i vårt fylke. Bærekraftig blå verdiskaping er et satsingsområde for Agder fylkeskommune og fylkeskommunedirektøren anbefaler at fylkeskommunen benytter midlene fra Havbruksfondet til prosjekter og satsinger som bygger opp under dette målet i regionplanen.

Videreføringen av Blått Kompetansesenter Sør er nå lagt til Innakva KLYNGE og det jobbes med å operasjonalisere denne satsingen i tråd med tidligere levert skisse og finansiering fra Agder fylkeskommune.

For 2024-tildelingen fra Havbruksfondet har Agder fylkeskommune følgende prosjekter/tiltak som fylkeskommunedirektøren foreslår blir finansiert over Havbruksfondet i 2024:

Medlemskap i fylkeskommunenenes akvakultursamarbeid (FAKS) (200 000 kroner)

Siden 2020 har Agder fylkeskommune vært medlem av FAKS, et samarbeid som har eksistert fra 2015 mellom fylkeskommunene langs kysten fra Østfold til Finnmark (unntatt Oslo). Som medlem av FAKS har Agder fylkeskommune tilgang til et solid faglig nettverk

som styrker fylkeskommunens saksbehandling og faglige utvikling innen akvakulturforvaltning. Medlemsavgiften for 2025 er satt til 200 000 kroner.

Maritimt Forum Sør (5 000 kroner)

Hovedutvalg for næring, klima og miljø vedtok i 2020 at Agder fylkeskommune skal melde seg inn i Maritimt Forum Sør. Dette er et nettverk og møteplass for den maritime verdikjeden i regionen. Maritim Forum Sør er engasjert i flere regionale prosjekter, arrangerer næringslivskonferanser og jobber for rekruttering av ungdom til yrker innen maritime næringer. Medlemskontingenten for Agder fylkeskommune er 5 000 kroner per år. Fylkeskommunedirektøren foreslår å videreføre medlemskapet i 2025.

Blått forum (50 000 kroner)

Blått forum ble opprettet av hovedutvalg for næring, klima og miljø i 2020. Blått forum er en viktig samarbeidsarena for å identifisere muligheter og utfordringer knyttet til bærekraftig blå vekst, og forumet har i 2024 avholdt fire møter med ulike tema.

Fylkeskommunedirektøren foreslår at det avsettes 50 000 kroner fra Havbruksfondet til møter og aktiviteter i Blått forum i 2025.

Norsk Villakssenter (300 000 kroner)

Hovedutvalg for næring, klima og miljø vedtok i sak 42/22 inngåelse av samarbeidsavtale med Norsk villakssenter (NVS). Avtalen går over tre år, fra og med 2023 til og med 2025, og ble vedtatt finansiert gjennom inntekter fra Havbruksfondet. Fylkeskommunedirektøren foreslår å avsette 300 000 kroner til samarbeidsavtalen i 2025 i tråd med tidligere vedtak.

Medlemskap Innakva KLYNGE (12 900 kroner)

Innakva KLYNGE har invitert Agder fylkeskommune til å bli formelt medlem av klyngen (invitasjon / søknad vedlagt). I invitasjonen viser Innakva KLYNGE til tilsvarende klynger andre steder i landet som f.eks. Stiim Aqua Cluster i Stavanger og Havbruksnettverket Helgeland, der henholdsvis Rogaland og Nordland fylkeskommuner er medlemmer av klyngene. Arendal, Farsund og Flekkefjord kommuner er medlem av Innakva KLYNGE.

Medlemskap i Innakva KLYNGE har en kostnad på 12 900 kroner per år.

Fylkeskommunedirektøren vurderer en potensiell deltakelse ut fra at Agder fylkeskommune også er medlem av andre klynger og nettverk og at et medlemskap ikke vil være til hinder for habil saksbehandling av søknader innen akvakultur fra medlemmer av nettverket. Et medlemskap i klyngen forplikter Agder fylkeskommune i form av medlemsavgiften årlig frem til medlemskapet sies opp. Fylkeskommunedirektøren innstiller på at Agder fylkeskommune søker medlemskap i Innakva KLYNGE ettersom det kan bidra til å styrke klyngens posisjon både lokalt og nasjonalt, samt at medlemskap vil gi Agder fylkeskommune tilgang til møteplasser og arenaer som klyngen arrangerer.

Science and Solutions Sail 2025 (600 000 kroner)

Agder fylkeskommune har mottatt søknad fra Havforskningsinstituttet og Universitetet i Agder om økonomisk støtte i form av et tilskudd på 600 000 kroner til «Science and Solutions Sail 2025». Dette er en seilas som planlegges utført med S/S Sørlandet i perioden 9. til 22. juni 2025 (14 dager) og skal skje i Skagerrak. Seilasen skal innom byene Kristiansand, Farsund, København, Göteborg, Oslo og Arendal, før avslutning i Kristiansand. Det skal gjennomføres ulike aktiviteter i havnene som skal besøkes, med søkelys på lokale problemstillinger og løsninger. Hensikten med seilasen er i søknaden beskrevet med utgangspunkt i utfordringene i Skagerrak og nødvendigheten av en omfattende omstilling for å ivareta miljøet i hav og fjorder. Omstillingen vil kreve bred samfunnsstøtte og initiativet vil søke å skape engasjement og bevissthet rundt denne omstillingen. Prosjektet vil rette seg spesielt mot barn og unge, men også mot allmenheten generelt.

Prosjektet ledes fra Universitetet i Agder i tett samarbeid med Havforskningsinstituttet. Andre norske prosjektpartnere inkluderer Norsk Institutt for Vannforskning, Universitetet i Oslo og Norges Universitet for Miljø og Biovitenskap. Fra Sverige deltar Göteborgs Universitet og Sveriges Lantbruksuniversitet, mens DTU Aqua er med fra Danmark. Studenter og unge forskere vil være sentrale i gjennomføringen av dette formidlingsprosjektet.

Det skal åpnes for at forskere og studenter skal kunne delta på seilasen (opptil 70 personer totalt) og prosjektgruppen ønsker å holde kostnadene for deltagelse til et minimum. Prosjektet har en total kostnadsramme på 3 400 000 kroner. Det er i tillegg til en egenfinansiering på 1 000 000 kroner lagt til grunn offentlig finansiering på 900 000 kroner samt privat finansiering på 1 250 000 kroner, i tillegg til et bidrag fra Forskningsrådet på 250 000 kroner. Fylkeskommunedirektøren vurderer prosjektet til å falle inn under Regionplan Agder 2030 sine satsingsområder innenfor utdanning, kompetanse og deltagelse samt bærekraftig verdiskapning, og anbefaler derfor å innvilge søknaden på 600 000 kroner.

Økt marint vern gjennom prosjekt Bevar Raet (1 000 000 kroner)

Bevar Raet-prosjektet (tidligere «Økt marint vern i Raet nasjonalpark») hadde oppstart i 2022 og er et samarbeidsprosjekt mellom Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Agder fylkeskommune, Raet nasjonalparkstyre, Havforskningsinstituttet (HI) og flere andre partnere. Prosjektet sine overordnede mål er å ta bedre vare på livet under vann i nasjonalparken og ha en balanse mellom økt bevaring og brukerinteresser.

Fylkeskommunedirektøren foreslår å avsette 1 million kroner til prosjektet fra Havbruksfondet 2024. Midlene vil bli brukt til videre kommunikasjon og dialog med lokalbefolkning, samarbeidspartnere og samarbeid med andre regioner og nasjonalparker, inkludert konferanse planlagt i første halvdel av 2025. Det var mange påmeldte til konferansen 2024 med venteliste, og fylkeskommunedirektøren ser behov for å kunne åpne opp for flere deltagere i 2025. Det er behov for mye brukerkontakt i kommende fase for å formidle og forankre prosjektet lokalt, for å kunne oppnå målsettingene. Midlene vil blant annet brukes til arbeidsmøter med styringsgruppa, arbeidsutvalget og ressursgruppa, folkemøter for å involvere brukerne i nasjonalparkkommunene, arrangement under Arendalsuka og kommunikasjon om prosjektet. Midlene vil også bli brukt til å bearbeide data innhentet fra SeaSketch, og tilrettelegging for oppfølging av faglige råd om utarbeiding av marine bevaringsområder, samt utarbeidelse av eventuelle kunnskapsgrunnlag for å oppnå målsettingen med prosjektet. Fylkeskommunedirektøren vurderer videre arbeid med Bevar Raet til å være i tråd med Naturavtalen og med Stortingsmelding 29 (2020–2021) «Heilskapleg nasjonal plan for bevaring av viktige naturområde for marin natur» der det er et mål at et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner. Det er samtidig en pågående prosess for å avklare hvilke områder til havs som er omfattet av «andre effektive arealbaserte bevaringstiltak». Det er også fylkeskommunedirektøren sin vurdering at Bevar Raet er et unikt pilotprosjekt som vil kunne bidra med kunnskap og erfaringsdeling til andre regioner i Norge.

Utvikling av tilbud Blått naturbruk ved Flekkefjord videregående skole (1 000 000 kroner)

Agder fylkeskommune har i 2024 jobbet med hvordan det skal tilbys utdanning innen blå næring til elever og bedrifter på Agder. Det har vært gjennomført en studie av PWC for å belyse aspekter ved tre ulike alternativer i fremtiden. På bakgrunn av dette arbeidet og anbefalingene i PWC sin rapport, samt arbeid i styringsgruppen for prosjektet, er det utarbeidet en orienteringssak til både hovedutvalg for næring, kultur og miljø samt hovedutvalg for utdanning og kompetanse. Saken belyser funnene i PWC sin rapport ut fra et næringsperspektiv og et utdanningsperspektiv. I det videre arbeidet med tilbudet ved Flekkefjord videregående skole (vgs) kan det bli behov for midler til videre utvikling av

tilbudet innen Blått naturbruk, dersom det besluttes å jobbe videre med skisserte alternativ. I den forbindelse ønsker fylkeskommunedirektøren å sette av midler fra Havbruksfondet 2024 til dette arbeidet. Konkret vil det dreie seg om midler til prosjektgjennomføring, tekniske installasjoner i forbindelse med landbasert undervisningsanlegg, kjøp av ekstern kompetanse i forbindelse med søknadsprosesser og kurs/kompetansebygging for ansatte ved Flekkefjord vgs.

Tiltak i vassdrag gjennom vannområdekoordinatorene (200 000 kroner)

I Agder vannregion er det etablert til sammen 3,5 årsverk fordelt på fire stillinger (vannområdekoordinator) som ivaretar det lokale arbeidet etter vannforskriften i de syv vannområdene i Agder vannregion. Koordinatorene har hovedansvaret for å koordinere vannforvaltningsarbeid i vannområdene og har et spesielt pådriver- og rådgiveransvar ovenfor kommunene og lokale lag og foreninger i vannområdene. Vannområdene skal også bidra til oppdateringen av kunnskapsgrunnlaget om vannmiljøet og har videre et ansvar for å være pådriver for at vannmiljøforbedrende tiltak gjennomføres. Finansiering av vannområdene gjøres gjennom et spleiselag mellom kommunene og fylkeskommunen. Disse midlene går i sin helhet til å dekke lønns- og driftsutgifter i vannområdene. Vannområdene har utover dette ingen egne midler og handlingsrommet til å gjennomføre overvåking og å bidra med støtte til tiltaksgjennomføring er begrenset.

Ofte får vannområdene henvendelser fra lokale lag og foreninger som ber om støtte til enkle habitatforbedrende tiltak eller til diverse overvåking. Det finnes flere støtteordninger, men her er det ofte mange som søker og svært uforutsigbart med tanke på om en søknad får støtte eller ikke.

Med bakgrunn i dette innstiller fylkeskommunedirektøren å sette av 200 000 kroner til gjennomføring av vannmiljøforbedrende tiltak i 2025. Tiltaket er i tråd med Regionplan Agder 2030s hovedmål 1.5 om livskraftig og mangfoldig natur både på land, i vann og i havet.

Midlertidig tilling innen vannforvaltning og Bevar Raet (1 000 000 kroner)

Fylkeskommunedirektøren tilrår at det settes av 1 000 000 kroner til en midlertidig stilling for videreføring av administrative aktiviteter innen vannforvaltning og prosjektet Bevar Raet i 2025. Bakgrunnen for dette er at det i løpet av 2025 skal gjennomføres aktiviteter som vil kreve administrativ kapasitet ut over det som blir tilgjengelig med planlagte ressurser.

Oil2Fish (160 000 kroner)

GCE Node har kontaktet Agder fylkeskommune med tanke på mulighetene for en videreføring av pilotprosjektet «Oil2Fish». Bakgrunnen for prosjektet har utgangspunkt i Agders store og nasjonalt viktige leverandørindustri til olje- og gassnæringen. Prosjektet er rettet mot å bygge kunnskap om havbruksnæringen i leverandørindustrien for olje/gass for å kunne bruke erfaring og kunnskap fra olje/gass-sektoren til å utvikle nye løsninger basert på utviklingen i havbruksnæringen. Dette gjelder spesielt innenfor offshore oppdrett der det nå er satt i gang arbeid med konsekvensutredning for tre havområder: Norskerenna sør, Frøyabanken nord og Trænabanken. For å gjøre leverandørindustrien på Agder i stand til å utvikle løsninger, både for tradisjonelt havbruk og offshore havbruk, er det viktig å bygge kompetanse om havbruksnæringen i leverandørindustrien for olje/gass. Oil2Fish har i samarbeid med Innakva KLYNGE utviklet og gjennomført en pilot med undervisningsopplegg høsten 2023 med gode tilbakemeldinger fra leverandørindustrien. Det er behov for å videreutvikle kurstilbudet noe før det kan rulles ut til å bli et selvstendig tilbud. Det er fylkeskommunedirektøren sin vurdering at prosjektet kan støtte opp om mål 2.1 i Regionplan 2030 Agder om innovative etableringer og flere vekstkraftige bedrifter, og fylkeskommunedirektøren foreslår å innvilge søknaden om 160 000 kroner.

Midler til samordning blå sektor (100 000 kroner)

For å fylle Agder fylkeskommunes regionale samordningsrolle innenfor det blå feltet, er det behov for å avsette midler til møtevirksomhet, aktiviteter og kompetanseheving på arenaer der aktører fra blå næring, forskning og forvaltning møtes for felles kunnskapspåfyll og dialog. Fylkeskommunedirektøren foreslår at det settes av 100 000 kroner til formålet i 2025.

Tilskuddsordning på restmidler fra Havbruksfondet 2024

Fylkeskommunedirektøren tilrår at resterende midler fra Havbruksfondet 2024 (3 648 882 kroner) i tillegg til restmidler fra prosjekt marine grunnkart (640 000 kroner) - til sammen 4 288 880 kroner, blir satt av til utlysning i form av en tilskuddspott til prosjekt innen blå sektor på Agder. Bakgrunnen for dette er at fylkeskommunedirektøren observerer at det kommer inn søknader, skisser og henvendelser om prosjekter til administrasjonen i løpet av året, og det er i den forbindelse ryddig å kunne vurdere de ulike prosjektene opp mot hverandre i en samlet behandling. Samtidig er det fylkeskommunedirektøren sin vurdering at en bred utlysning med god kunngjøring kan bidra til å utløse gode prosjekt på Agder. Administrasjonen vil komme tilbake med et forslag til innretting og avgrensning for utlysning til første møte i hovedutvalg for næring, kultur og miljø i 2025.

Regionplan Agder 2030

I Regionplan Agder 2030 er blå næringsutvikling og vekst et av flere satsingsområder. Satsinger innen blå næringsutvikling, vekst og vern har framkommet gjennom innspill og dialog blant annet i Blått forum, partnerskapet Blå Vekst Agder og Blått Kompetansesenter Sør (BKS).

Økonomiske konsekvenser

Saken medfører ingen ekstra kostnader for Agder fylkeskommune ut over å disponere midler tilført Agder fylkeskommune fra Havbruksfondet 2024 og restmidler avsatt til prosjekt marine grunnkart.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår å fordele midlene fra Havbruksfondet 2024 til ulike aktiviteter og satsinger som knytter seg til både utvikling og forvaltning av Agders hav og kyst.

Resterende midler fra Havbruksfondet 2024 blir foreslått gjort tilgjengelige i form av en tilskuddsordning med utlysning i 2025, der fylkeskommunedirektøren vil komme tilbake til hovedutvalg for næring, kultur og miljø med et forslag til innretting av tilskuddsordningen.

Midler fra Havbruksfondet pålydende 8 276 782 kroner foreslås disponert til følgende satsinger:

1. Medlemskap i Fylkeskommunenes akvakultursamarbeid: 200 000 kroner
2. Medlemskap Maritimt Forum Sør: 5 000 kroner
3. Aktiviteter i Blått forum: 50 000 kroner
4. Partnerskapsavtale med Norsk Villakssenter: 300 000 kroner
5. Medlemskap i Innakva KLYNGE: 12 900 kroner
6. Prosjekt «Science and Solutions Sail 2025»: 600 000 kroner
7. Økt marint vern gjennom Bevar Raet: 1 000 000 kroner
8. Utvikling av Blått naturbruk ved Flekkefjord VGS: 1 000 000 kroner
9. Tiltak i vassdrag gjennom vannområdekoordinatorene: 200 000 kroner

10. Midlertidig stilling innenfor vannforvaltning og prosjekt Bevar Raet: 1 000 000 kroner
11. Oil2Fish: 160 000 kroner
12. Midler til samordning blå sektor: 100 000 kroner
13. Tilskuddsordning på restmidler fra Havbruksfondet 2024, 3 648 882 kroner, i tillegg til restmidler fra prosjekt marine grunnkart 640 000 kroner, til sammen 4 288 880 kroner.

Kristiansand, 04.11.2024

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Anita Henriksen
fylkesdirektør